

Je lah je kripoet. Paljas, Petruk en de nar Semar.



'Je lah je kripoet. Paljas, Petruk en de nar Semar.': een educatief wayang- en gamelan-erfgoedproject voor visueel beperkten – blinden en slechtzienden – en anderen.

'De cium van Katrijn': een Nederlands-Indisch kleurrijk en losbladig poppentheater-kijk-ruik-voel-lees-luister-en-spielboek voor jong en oud. Tableau de la troupe: Katrijn, Jan Klaassen, Semar, Nala Gareng, Bagong en Petruk.

Uitvoering: uitneembare vilt en pagina's waarop poppenkasttafereeltjes te zien zijn met traditionele oud-Hollandse poppenkastfiguren en de punakawan (clownfiguren uit het Javaanse wayangspel). Spelscènes uitgevoerd in diverse materialen, geuren en stofstructuren. Presentatievorm tactiel audioboek: muziek, ingesproken tekst en rijmtekstjes in combischrijf (synchroon lopend braille met zwartschrift/drukletter).

Concept en realisatie boek: Birgit Tomesen en Otto van der Mieden. Inspiratiebron: illustraties van Elsje Zwart e.a. Productie: Poppenspe(e)lmuseum en CBB – Christelijke Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden (2020).

De cium van Katrijn

Een Nederlands-Indisch poppentheater-en-voelboekje met de oud-Hollandse Katrijn en Jan Klaassen, en de Javaanse punakawan Semar, Nala Gareng, Bagong en Petruk

Adoeh –
Jan Klaassen,
branie Jan,
trouw je
met mij,
met je
Hollandse
poppenkast
en je bel en
je knuppel
opzij?

Kassian –
Katrijntje,
mijn klompen
zijn kwijt,
en op blote
kakkies
banjeren
geeft
trouwen
veel spijt.

Adoeh – Semar,
pak Semar,
trouw je
met mij,
met je
bolle billen,
je kuifje
en je armpje
opzij?

Adoeh – Katrijntje,
adoeh, dat is niet
mijn pakkie-an.
Als ik je zie,
voel ik me
niet senang.

Adoeh –
Nala Gareng,
trouw je
met mij,
met je
uitgezakte
buikje, jouw
pisang-soesoe-
neus en je
beentje
opzij?

Adoeh – Katrijntje,
adoeh, maar
zoals je ziet,
met zo'n
uiterlijk
gaat trouwen
toch niet!

Adoeh – Bagong,
mijn lieve Javaanse
vriend,
wil jij nasi koening
voor mij maken,
dat als selamatan
dient?

Eskies – Katrijntje,
ach wat een pech,
ik wil wel voor je
koken, maar mijn
dandang is weg.

Adoeh – Petruk,
pientere Petruk,
trouw je met
mij,
met je neus
als een ketimoen
en je sapu lidi
opzij?

Adoeh – Katrijntje,
adoeh, dat
geeft alleen
maar soesa.
Trouw toch
katjoeng Jan.
Dat is een
echte Belanda.

Adoeh – Katrijntje,
nona Katrijn,
trouw je met
mij,
met je gebatikte
sarong, je mutsje
en je mattenklopper
opzij?

Soedah, zegt
Katrijntje,
laten we
dat nu maar
doen.
Ze omhelst
mas Jan innig,
en geeft hem
een cium.

Muziek: Krontjongband, Indische club – Amsterdam. LIEF INDIE (ca. 1930).
Zie: <https://www.youtube.com/watch?v=0KdCo50nQAY> (3.04 min.).



De cium van Katrijn

Een Nederlands-Indisch poppentheater-en-voelboekje met de oud-Hollandse Katrijn en Jan Klaassen, en de Javaanse punakawan Semar, Nala Gareng, Bagong en Petruk



Afbeelding: rode tactiele mond van cardboard met tekst 'De cium van Katrijn' in braille en drukletter.



Je lah je kripoet. Paljas, Petruk en de nar Semar. De cium van Katrijn

Tactiel audiokistje met volume-, applaus- en aan- en uitknop en de lezende pen



Afbeeldingen: tactiel poppentheater-audiokistje ten behoeve van 'De cium van Katrijn', met twee, duidelijk voelbare en geprononceerde hoofden van wayang-golekfiguren – uitneembare en uitschuifbare aan- en uitknop met de sterke gelaatstrekken van Arjuna en Shiva.

- 1 Arjuna – startknop. 2 Shiva – stopknop.
- 3 Volume(draai)knop.
- 4 Applaus(druk)knop – bonangspeler.
- 5 Audio pen 'de Voorlezer' met muziek en ingesproken tekst.
- 5a Volumeknop. 5b Start- en stopknop.
- 5c Contactpunt op bovenkant volume(draai)knop. Cijfersticker nr. 38 t.b.v. 'de Voorlezer': verklarende woordenlijst.
- 6 Keuze(draai)knop: muziek en gesproken tekst 'De cium van Katrijn'.



**Je lah je kripoet. Paljas, Petruk en de nar Semar.
De cium van Katrijn
Tas voor tactiel poppentheater-audiokistje**



Afbeelding: dalang-poppenspeler Otto van der Mieden met vilten tas voor een uitneembaar tactiel poppentheater-audioboek 'De cium van Katrijn'. Inhoud: elf vilten bladzijden met diverse Nederlands-Indische poppentheaterverscènes en documentatie.



Je lah je kripoet. Paljas, Petruk en de nar Semar. De cium van Katrijn

Tactiel poppentheater-audiokistje met elf vilten pagina's en een
volume-, applaus- en aan- en uitknop



Afbeelding: tactiel poppentheater-audiokistje 'De cium van Katrijn', met elf vilten bladzijden en de geprononceerde hoofden van twee wayang-golekfiguren – uitneembare en uitschuifbare aan- en uitknop met de gelaatstrekken van Arjuna en Shiva. Rechts: rode uitstekende labels met een tactiele cijfersticker t.b.v. de lezende audio pen.



**Je lah je kripoet. Paljas, Petruk en de nar Semar.
De cium van Katrijn
Punakawan: wayang-kulitfiguren**



Afbeelding: Nala Gareng (links) en Petruk (rechts).



**Je lah je kripoet. Paljas, Petruk en de nar Semar.
De cium van Katrijn
Punakawan: wayang-kulitfiguren**



Afbeeldingen: Semar (links) en Bagong (rechts).



Je lah je kripoet. Paljas, Petruk en de nar Semar. De cium van Katrijn Wayang-kulitoptreden



Afbeelding: kartonnen theatertje met een voorstelling van een Javaans wayang-kulitoptreden. De dalang (stokpoppenspeler) zit met gekruiste benen op de grond. Tussen de tenen van zijn rechervoet houdt hij een hamertje – cempala genaamd – geklemd. Daarmee slaat hij tegen een houten kist, de kotak wayang, om het tempo van de muziek aan te geven. De kist is tevens de bewaarplaats van de wayangpoppen. Op het zogenoemde 'pastictheater' is de poppenspeler afgebeeld alsof je hem aan de voorkant door het wayangscherm (kelir) heen kunt zien. Hij hanteert twee poppen: in zijn rechterhand prins Arjuna, in de linker diens dienaar Semar. Achter hem zijn zonen, Petruk en Nala Gareng. Onder het scherm ligt de stam van een bananenplant (debog). De speler prikt hierin de poppen die niet in actie zijn: de goede partij rechts (gezien vanuit de dalang), de kwade links. Illustratie: Hetty Paërl (2011).



De cium van Katrijn

Verklarende woordenlijst

- **Adoeh:** ach. Klachtuitroep, ook wel kreet van bewondering, pijn of schrik.
- **Arjuna** (spreek uit: 'ardjoenò'): koningszoon en krijger. Een van de vijf Pandawa's, hoofdfiguren – prinsen – uit het hindoeheldendicht de Mahabharata. Arjuna heeft een verfijnd karakter, is vrolijk, zelfbewust, lieveling van de vrouwen en probeert zijn fouten direct te herstellen. Zijn hoofd is veelal gebogen. Zijn haar staat in een grote krul omhoog. Arjuna heeft een donker gezicht, een rechte neus, amandelvormige ogen en gaat sober gekleed.
- **Bagong:** groot-oogige clown. Een van de zonen van Semar. Hij heeft een platte neus, een hangende kin en een rode mond met een flinke onderlip.
- **Banjeren:** met enig vertoon heen en weer lopen.
- **Batik** (waarvan onder andere 'gebatikt' afgeleid is): Indische methode om weefsel in verschillende figuren te verven. Hierdoor wordt telkens het gedeelte dat niet gekleurd wordt met was bedekt, waardoor de stof – veelal katoen – geen verf kan opnemen. Na het verfbad wordt de was verwijderd. Doordat er kleine barstjes in de was komen, treedt er vaak een soort craquelé-effect op in de meestal kleurrijke doeken.
- **Belanda:** Nederland(er).
- **Branie:** (over)moedig, parmantig, of bluffer, opschepper, druktemaker.
- **Cium** (spreek uit: 'tjioem'): kus/zoen. Het woord 'cium' is een onomatopée (klanknabootsing).
- **Dandang:** ketel van blik waarin in een kegelvormig uitlopend mandje rijst wordt gaar gestoomd. Heeft twee handgrepen.
- **Eskies:** excuus, neem me niet kwalijk. Uitroep van spijt.
- **Foelie:** specerij. Zaadmantel van de muskaatnoot.
- **Jan Klaassen:** grappige hoofdfiguur in de oud-Hollandse poppenkast met handpoppen. Hij is in de zeventiende eeuw ontstaan. Op zijn hoofd zit een puntmuts. Hij heeft meestal een dikke buik en een bult op zijn rug. Jan vertoont verwantschap met de Engelse Mr Punch, de Franse Polichinelle en de Duitse Kasperl. Jan Klaassen is voor niets en niemand bang, behalve voor zijn vrouw Katrijn. Dreigend bestoken zij elkaar met mattenklopper en knuppel.
- **Je lah je kripoet** – uitdrukking: 'Je lacht je allemaal pretrimpeltjes'. Indo-Maleise uitdrukking, straattaal – Petjoh.
- **Kakkies:** (blote) voeten.



- Kassian: jammer, zielig. Maleise uitroep van medelijden.
- Katjoeng: (kwa)jongen/jongeman – een jongen uit de kampong.
- Katrijn: wederhelft van Jan Klaassen. Altijd is ze met hem aan het bakkeleien. Ze draagt een schortje en op haar hoofd heeft zij een luifelmutsje. Mooi is ze niet. 'Ze heb een neus als een boegspriet en een mondje waar wel vijf mud aardappele in kenne', aldus Jan.
- Kelir: wit en doorschijnend, rechthoekig en langwerpig, wayangscherm met een rode rand. Wordt gebruikt ten behoeve van wayangkultivoorstellingen.
- Ketimoen: komkommer.
- Krontjong-songs: Indonesische muziek, waarin inheemse en westerse elementen vermengd zijn. Het woord 'krontjong' is een onomatopée. Het bootst het geluid na van het getokkel op de vijfsnarige krontjong-gitaar.
- Kruidnagel: gedroogde en gesloten bloemknoppen van de kruidnagelboom. Specerij met een overheersende smaak en geur. Wordt ook gebruikt in Indonesische sigaretten – kreteks.
- **L**avendel: dwergstruik met geurende paarse bloemen.
- **M**as: aanspreektitel voor een voorname, eerbiedwaardige, respectvolle – adellijke – heer. Tegenwoordig aanspreektitel voor iedere man met wie je op goede voet bent en die jonger is dan jijzelf of even oud.
- **N**ala Gareng (spreek uit: 'nòlò gareng'): eigenwijze broer van Petruk. Hij is klein en heeft een uitgezakte buik en een knolneus. Op zijn hoofd een krulstaartje dat naar voren wijst. Hij houdt iedereen voor de gek, en doet dat niet al te netjes. Soms vermomt hij zich als ridder of koning.
- Nasi koening/kuning: gele rijst. Wordt gegeten bij feesten, ceremonies en om gasten welkom te heten. De rijst heeft een symbolische betekenis. Het staat voor een berg goud en brengt geluk, welvaart, rijkdom en waardigheid: heilsmaaltijd.
- Nona: meisje/juffrouw.
- **P**ak (ook wel bapak): vader, waarbij je de 'k' heel kort uitspreekt, waardoor het bijna lijkt alsof je 'pah' zegt. Tevens een gemoedelijke variant voor 'meneer'.
- Pakkie-an: uitdrukking om aan te geven dat je er niets mee te maken hebt; 'dat is niet mijn pakkie-an' betekent 'dat is mijn taak, zorg niet'. 'Pakean' of 'pakaian' is Maleis voor kleding.
- Petruk: een van de zonen van Semar. Zijn hoofd staat op een lange, naar voren gebogen nek. Hij is een smalle bonenstaak met een buikje en heeft een flinke vooruitstekende knobbelneus.
- Pisang: (bak)banaan. Ook wel uitdrukking voor een vreemd persoon: 'rare pisang'.
- Pisang soesoe: kleine en zoete banaan. Soesoe/Susu = melk.

- **Sapu lidi**: traditionele Indonesische handbezem zonder steel. Wordt ook gebruikt als vliegenmepper, beddengladstrijker en roede.
- **Sarong**: traditionele Indonesische wikkelrok voor zowel mannen als vrouwen. Het is een van de heupen afhappende, soms dichtgenaaide, geplooid en geweven of gebatikte doek.
- **Selamatan** (ook wel geschreven als slamatan of selametan): een heils- of offermaaltijd ter viering van een bijzondere gebeurtenis, zoals een geboorte, besnijdenis, verjaardag, huwelijk, een feestdag of het herdenken van een overledene.
- **Semar**: Javaanse nar. Heeft een potsierlijk uiterlijk: een bokseersneus, een flinke vooruitstekende dikke en blote buik, een kuifje op zijn hoofd en een enorme bilpartij. Heel vroeger was hij een knappe god. Op een kwade dag veranderde zijn uiterlijk van mooi naar lelijk, en werd hij naar de mensenwereld verbannen. Daar moest hij voortaan de goden en hun afstammelingen dienen: als raadgever van de goede vorsten, prinses en helden. Hij geeft niet alleen adviezen, maar maakt ook grappige opmerkingen.
- **Senang**: aangenaam, behaaglijk, prettig.
- **Shiva/Siwa**: oppergod/oerwezen, eerste voorouder van de mens. Wordt vereenzelvigd met Batara Guru, de schepper van de aarde.
- **Soedah/Sudah**: laat maar. Drukt iets uit als 'het hoeft niet meer', 'ik wil er niks meer aan veranderen'.
- **Soesa**: uitdrukking om kleine zorgen en beslommeringen aan te duiden.
- **Steranijs**: specerij. Heeft een frisse geur en smaak.
- **Trassi**: bijgerecht met een zeer sterke smaak en geur. Garnalen zijn het belangrijkste bestanddeel. Na een fermentatieproces en toevoeging van o.a. zout, suiker, kruiden en specerijen, wordt de trassi gerijpt/gedroogd tot pasta of samengeperst tot een blok.



Afbeeldingen: wayang-kulitfiguren. Oud-Hollandse Jan Klaassen met een Javaans snorretje en zijn vrouw Katrijn. Zij draagt een luifelmutsje en een schortje. Jan heeft een naar voren stekende puntmuts op zijn hoofd en in zijn hand een speer. Maker: Ledjar Subroto (Yogyakarta); sapu lidi, handbezem. Collectie: Poppenspe(e)lmuseum.





Je lah je kripoet. Paljas, Petruk en de nar Semar. De cium van Katrijn Verantwoording

Je lah je kripoet. Paljas, Petruk en de nar Semar: expositie en presentatie

Een educatief wayang- en gamelan-erfgoedproject voor visueel beperkten – blinden en slechtzienden – en anderen. Expositie: gamelan-instrumentarium 'Kjai Paridjata' ('Heer levensboom') en diverse Indonesische wayangvormen (golek, kulit, klitik en topeng) en artefacten. Tweetalige documenten met tactiele afbeeldingen en teksten in zwartschrift, combischrift (synchroon lopend braille met zwartschrift/drukletter in Verdana, een 12-/16-/20-punts en schreefloze letter: een letter zonder kleine streepjes aan de uiteinden van de letter). Webpagina's in het Nederlands en het Engels met afbeeldingen, audio en filmregistraties.

De cium van Katrijn: tactiel poppentheater-audioboek

Een Nederlands-Indisch, kleurrijk en losbladig poppentheater-kijk-ruik-voel-lees-luister-en-speelboek voor jong en oud. In het tactiele audioboek vraagt Katrijn eerst aan Jan Klaassen of hij met haar wil trouwen. Daarna vraagt ze het aan de punakawan Semar, Nala Gareng, Bagong en Petruk. Deze zeggen allemaal nee. Petruk raadt haar aan met Jan Klaassen te trouwen. Jan zegt dan dat hij toch wél wil en Katrijn geeft hem een zoen (cium).

Uitvoering: display – houten audiokistje – met stroomaansluiting, een accu, een usb-lader, de Voorlezer (sprekende pen met tekst en muziek), een start- en stopknop met de geprononceerde houten wayang-golekhoofden van Arjuna en Shiva, een volumeknop, een keuzeknop t.b.v. muziek en ingesproken tekst), een applausknop (bonangspeler), elf uitneembare – tweezijdige, grijze vilten – bladzijden waarop poppenkasttafereeltjes te zien zijn met twee oud-Hollandse poppenkastfiguren (Katrijn en Jan Klaassen) en de punakawan (vier clownsfiguren uit het Javaanse wayangspel).

Extra's: een vilten opbergtas ten behoeve van het tactiele poppentheaterboek, bijbehorende documenten en een voelbare, vuurrode kartonnen mond in reliëf met de tekst 'De cium van Katrijn' in drukletter en braille.

Spelscènes: de tafereeltjes spelen zich af binnen een rechthoekig en goed voelbaar vilten kader met een traditioneel Indonesisch batikmotief. Deze 'theateropening' suggereert als het ware het speelvlak/speeldoek (kelir) van een traditionele wayang-kulitvoorstelling. De spelsituaties zijn uitgevoerd in diverse materialen, waaronder kleurrijk textiel in verschillende stofstructuren, aangevuld met hoorn, leer, bamboe, haar, hout, rietjes en andere materialen. De figuren die acte de présence geven, bevatten geuren, zoals lavendel, foelie, steranijs en kruidnagel.

Presentatievorm: krontjong-, gamelan- en draaiorgelmuziek, applaus en ingesproken tekst. De korte vraag-en -antwoordversjes – op rijm en in combischrift – zijn gevat in duidelijk omkaderde en voelbare tekstballonnen.

Tableau de la troupe: in het tactiele boek nodigt de oud-Hollandse Katrijn, en de punakawan Semar, Nala Gareng, Bagong en Petruk uit om haar te vertellen met wie ze het best kan gaan trouwen. Allen raden haar Jan Klaassen aan.

Gamelan- en draaiorgelcomposities: Sinta Wullur en Renadi Santoso.

Compositie voor draaiorgel en chromatische gamelan door Sita Wullur, zie: http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/mp3/cium_compleet.mp3.

Inspiratiebron muziekarrangement van Sinta Wullur: smartlap 'De Zuiderzee-ballade' van Sylvain Poons en Oetze Verschoor (1959). Tekst: Willy van Hemert. Muziek: Joop de Leur.

Compositie voor draaiorgel en gamelan door Renadi Santoso, zie: http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/ciumvideo_2.html.

Uitgangspunten muziekstuk van Renadi Santoso: aandacht voor het samenvoegen van Westerse en Oosterse intonaties en muzikale motieven. Inspiratiebronnen: de clownesque sfeer van een traditionele Europese straatpoppenkast in samenhang met een wayang-kulitoptreden op Java en de geluiden van een typisch Nederlands draaiorgeltje. Extra aandachtspunten: rekening houden met de verschillen in karakter van de komische figuren die acte de présence geven in de spelscènes.

Toonzetting, arrangement en kapwerk draaiorgelboeken: Cas Hendrickx, Thomas Sterk, Hiddo van Os en Sébastien Cochard.

Extra muziek: Krontjong Orchest Eurasia Lief Indië (1935).

<https://www.youtube.com/watch?v=0KdCo50nQAY> en

<https://www.youtube.com/watch?v=U-xgCwJ-BYg>

Attributen: zoen (rode mond in 3D van kunststof en een tactiele kartonnen mond met de tekst 'De cium van Katrijn' in braille en zwartletter), knuppel (hout), belletje (metaal), mattenklopper (pitriet), dandang (papier-maché) en een sapu lidi (vezel).

Extra: drie tactiele wayang-kulitpuzzelfiguren met afbeeldingen van Garuda, Nala Gareng en Petruk + audio-ondersteuning met de sprekende pen, een Jan Klaassenvoelpop in verschillende stofstructuren, een tactiele en veelkleurige poppentheatertrui met een voelbare afbeelding van een traditionele oud-Hollandse poppenkastscène, en een bijzonder kostuum (narrenpak met ruitmotieven in diverse stofstructuren en kleuren).

Ten behoeve van auditieve ondersteuning: 'de Voorlezer' – smart reading pen – een sprekende pen. Deze geeft in tekst en muziek extra informatie over het tactiele project.

Projectidee, realisatie, stem en teksten: Otto van der Mieden.

Concept en uitvoering voelboek: Birgit Tomesen en Otto van der Mieden.

Inspiratiebron: illustraties van Elsje Zwart e.a.

Kostuum: Studio Sabine Staartjes. Trui: Wolwinkel De Breifiets, Ellen Buijvoets.

Voelpop – Jan Klaassen: Rosa Mol.

Productie: medewerkers Poppenspe(e)lmuseum, creatief atelier 10 x tien en de CBB – Christelijke Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden.

Techniek: Herald en Thomas de Graaf.

Hyperlinks: <https://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/cium.pdf>,
<http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/cium.html>,
<https://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Jelahjekripoet.pdf>
 – audioboek, filmpje en projectinformatie 'Je lah je kripoet',
<http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/ciumenglish.pdf>
 – Engelstalige informatie wayang- en gamelanproject,
<http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Doepak287a.pdf> – tactiele trui,
<http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/mp3/woordenlijst.mp3>,
<http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/DeVoorlezer.pdf> – gesproken tekst:
 verklarende woordenlijst 'De cium van Katrijn' + tactiele wayang-kulitpuzzelfiguren
 met audio: Garuda, Nala Gareng, Petruk, Semar, Pulcinella (Italië), Jan Klaassen
 met de krokodil (Nederland), Guignol (Lyon) en draaiorgelmuziek, zie
<http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Doepak288a.pdf> en
<http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Doepak290a.pdf>.



Afbeelding: screenshot webpagina, video 'De cium van Katrijn' tactiel audioboek met krontjongmuziek.



POPPENSPELMUSEUM
DUTCH PUPPETRY MUSEUM



Wayang kulit Java
Petruk

Wayang kulit Java Petruk

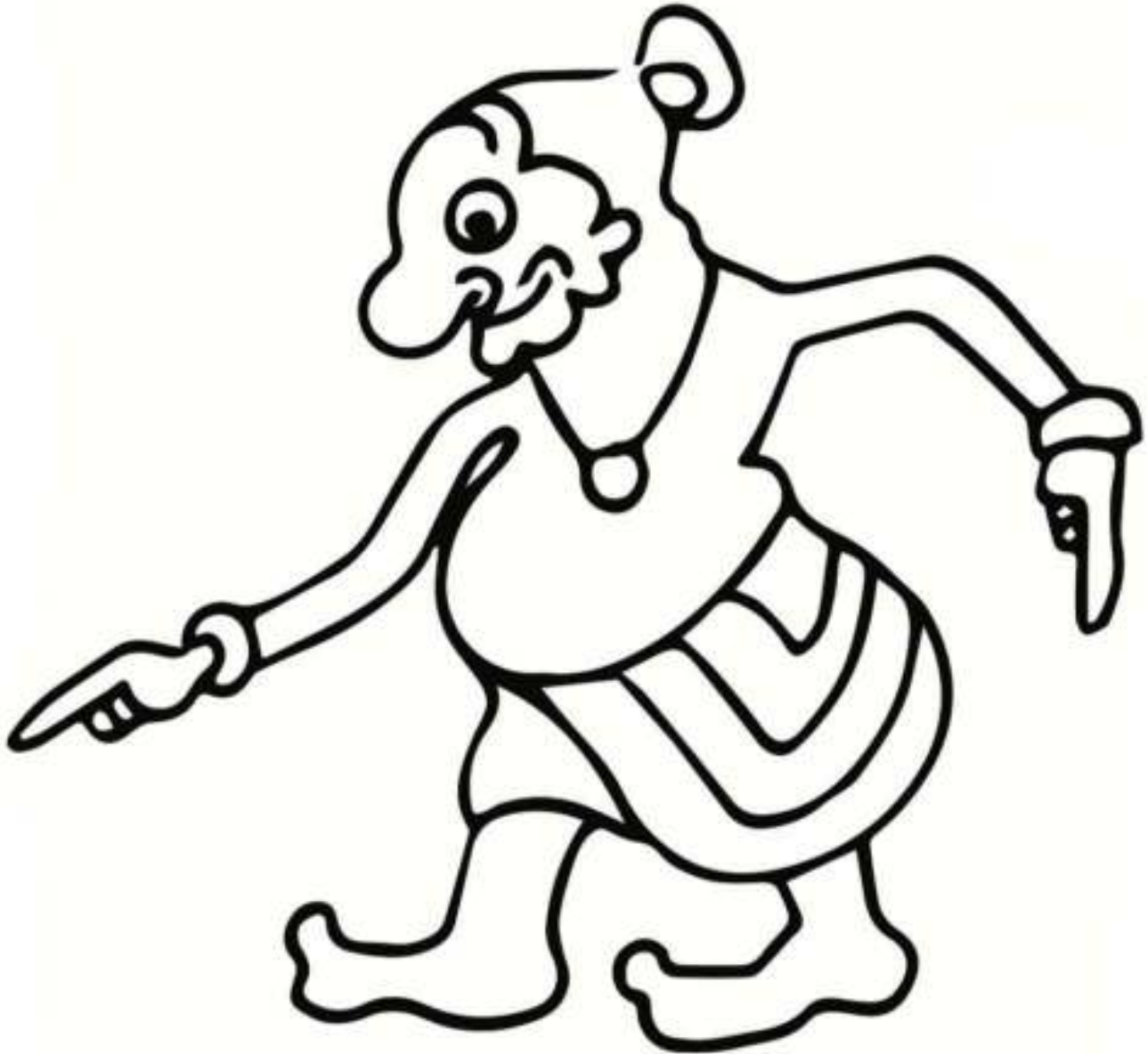
Afbeelding: Petruk met tekst in braille en grijze drukletter – voelbare illustratie en braillepuntjes.
Tactiele illustratie: Elsje Zwart. Concept: Otto van der Mieden.
Materiaal: zwelpapier en Pro design. wit 300 gr.





Poppenspe(e)lmuseum / Dutch Puppetry Museum

POPPENSPEL MUSEUM
DUTCH PUPPETRY MUSEUM



Wayang kulit Java
Nala Gareng

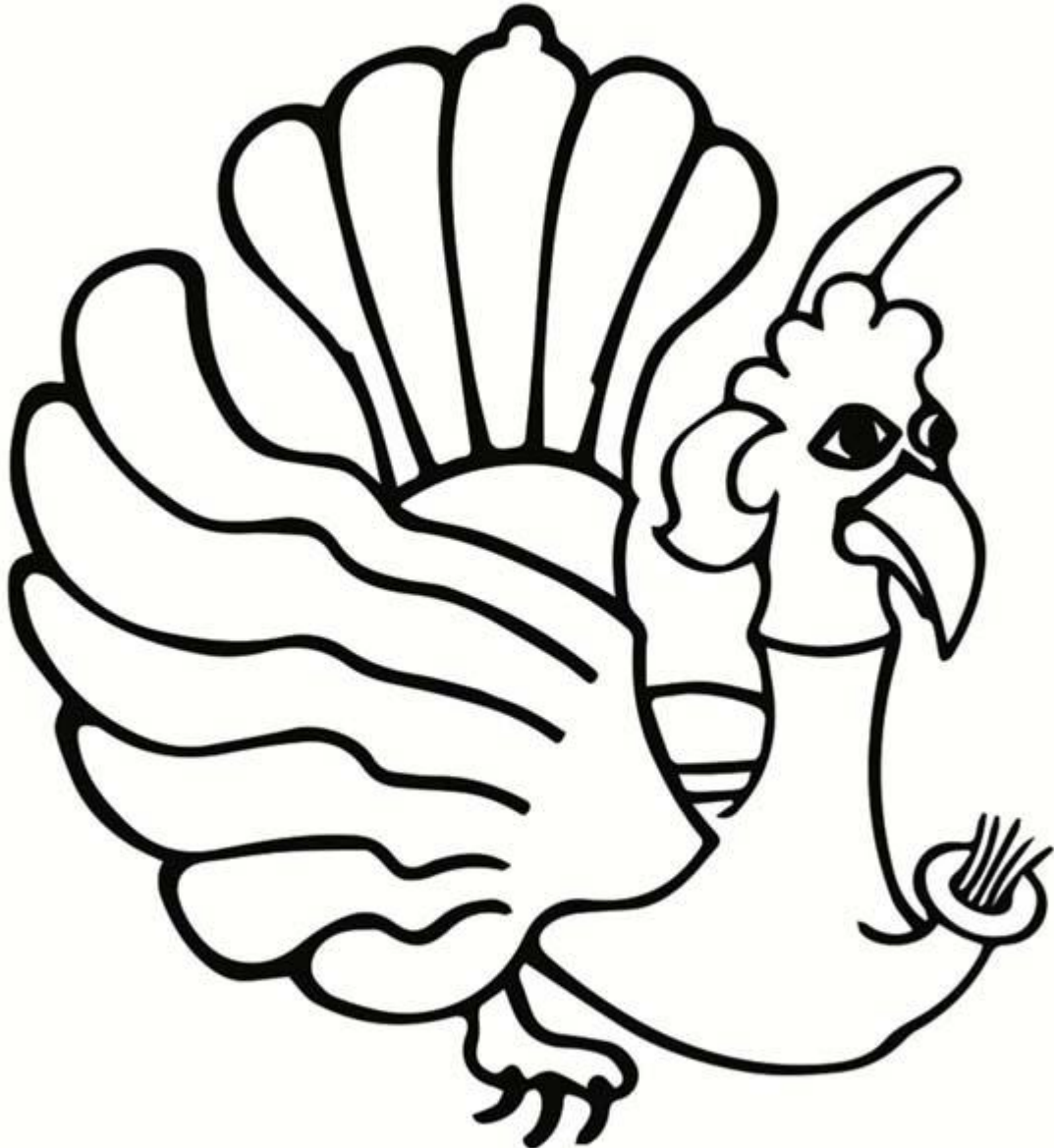
Wayang kulit Java
Nala Gareng

Afbeelding: Nala Gareng met tekst in braille en grijze drukletter t.b.v. zwelpapier – voelbare illustratie en braillepuntjes.
Tactiele illustratie: Elsje Zwart. Concept: Otto van der Mieden. Materiaal: zwelpapier en Pro design. wit 300 gr.



Poppenspe(e)lmuseum Musée de Marionnettes et de Guignol Puppentheatermuseum Puppetry Museum (ANBI)
Kerkweg 38 8193 KL Vorchten NL Tel./Tél.: +31(0)578 - 56 02 39 Info: +31(0)578 - 63 13 29
www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/Wayang.aspx>
info@poppenspelmuseum.nl www.poppenspelmuseum.nl www.poppenspelmuseum.nl/onderwijs
<http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/blinden.aspx>
www.geheugenvannederland.nl/poppenspel2

POPPENSPELMUSEUM
 Poppenspe(e)lmuseum / Dutch Puppetry Museum

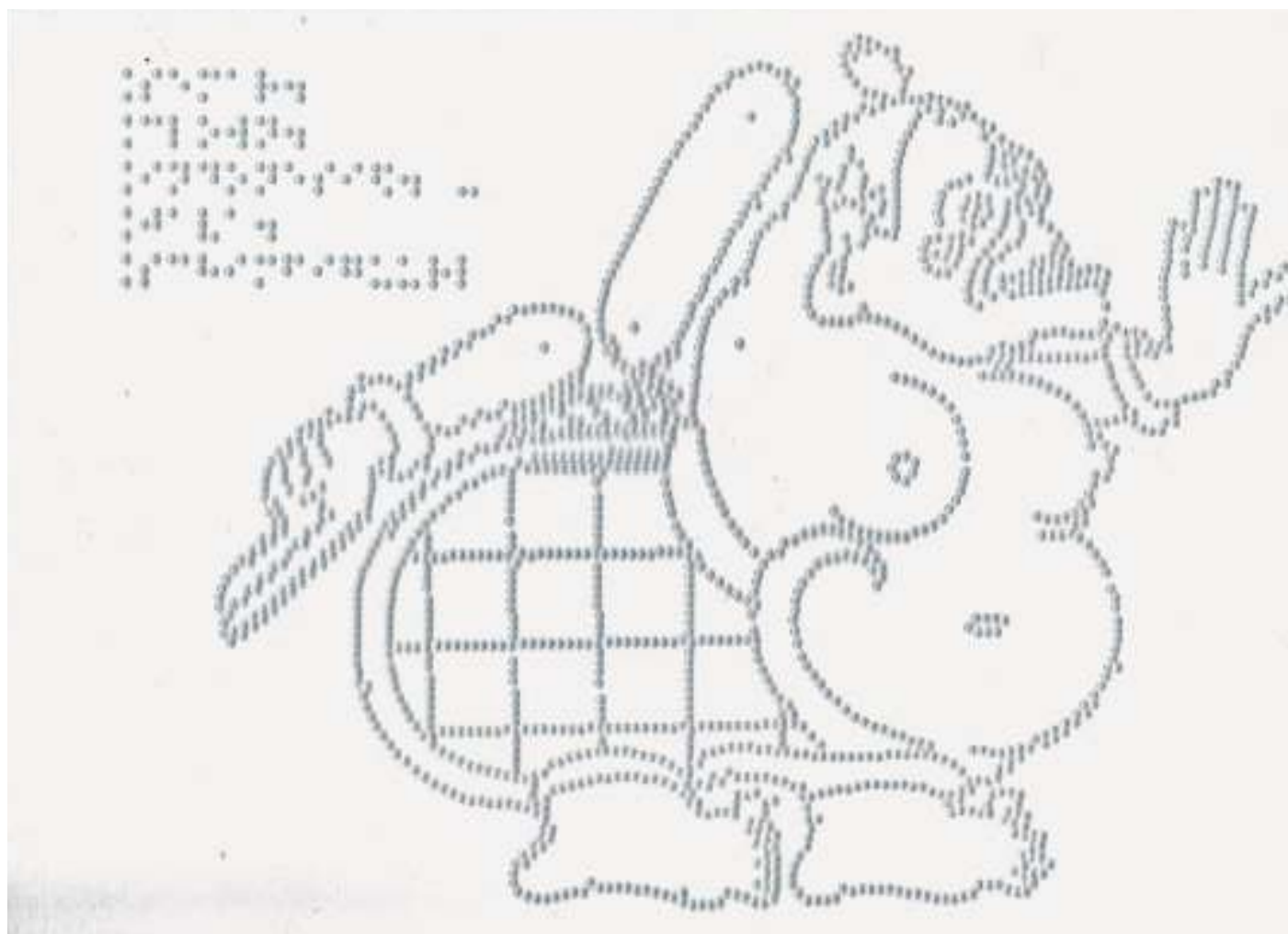


POPPENSPELMUSEUM
 Poppenspe(e)lmuseum / Dutch Puppetry Museum

**Wayang kulit Java
 Garuda**

Afbeelding: Blenchong – wayanglamp – in de vorm van de mythische vogel Garuda, die half mens en half arend is.
 Tekst in braille en grijze drukletter t.b.v. zwelpapier – voelbare illustratie en braillepuntjes. Tactiele illustratie: Elsje
 Zwart. Concept: Otto van der Mieden. Materiaal: zwelpapier en Pro design. wit 300 gr.





Semar.
Clown.
Indonesië –
Java.
Schimfiguur.

Afbeelding: tactiele weergave van Semar. Voelbare puntjes op transparant Vikunyl.
Illustratie: Gitte Clemens. Concept: Otto van der Mieden.





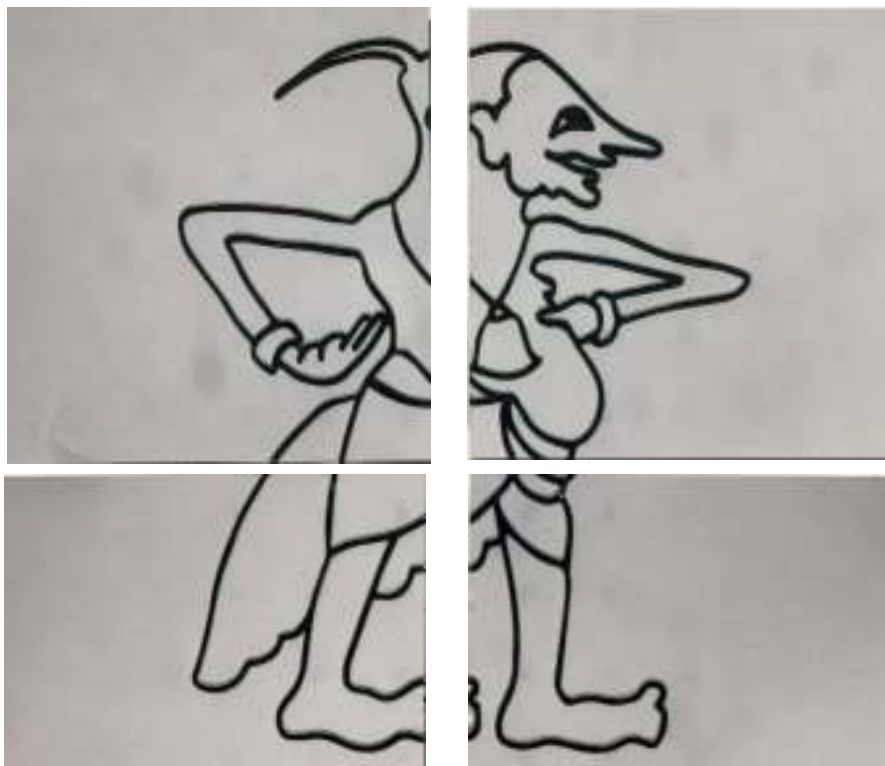
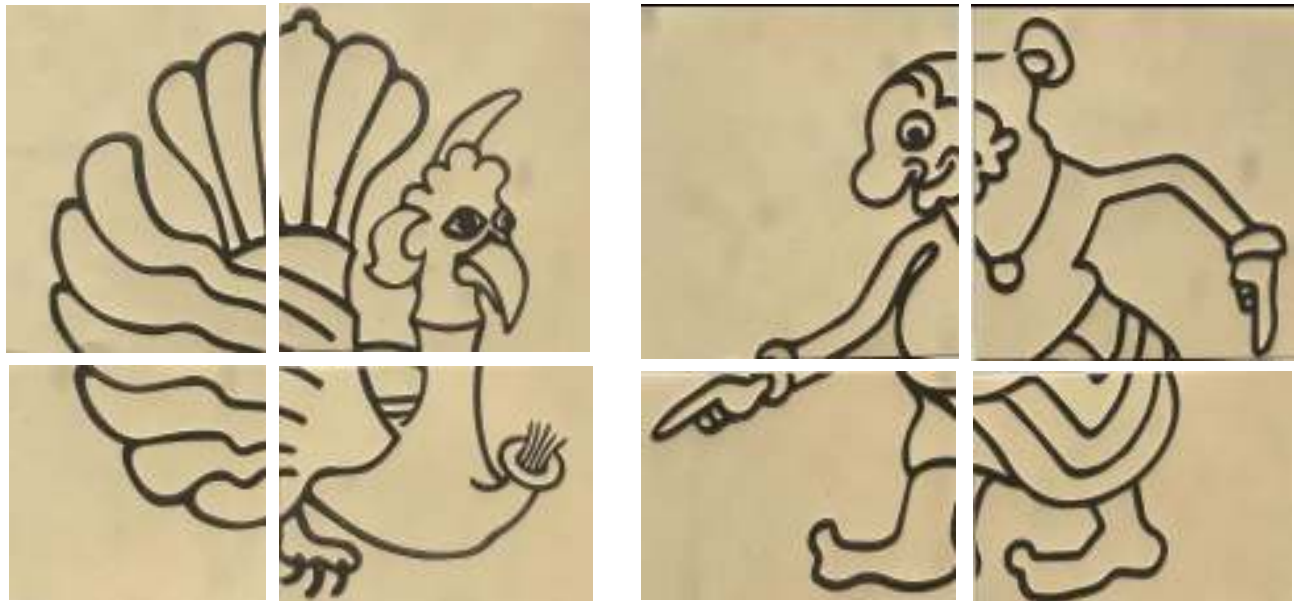
Afbeelding: Poppenspe(e)lmuseumdirecteur en -conservator Otto van der Mieden in een voelbaar narrenpak met ruitmotieven. Op de achtergrond Otto met op zijn rechterhand een Hohnsteiner Kasperfiguur. Kostuum: Sabine Staartjes. Foto: Henri van der Beek.





Afbeelding: tactiele trui (wol) van Poppenspe(e)lmuseumdirecteur en -conservator Otto van der Mieden.
Traditionele poppenkastscène: Jan Klaassen en een krokodil met een knuppel in zijn geopende bek.
Breiwerk: Ellen Buijvoets. Inspiratiebron: illustratie van Elsje Zwart.





Afbeeldingen: drie tactiele – voelbare – wayang-kulitpuzzelfiguren. Punakawan: Garuda, Nala Gareng en Petruk.
Materiaal: zwelpapier en Pro design. wit 300 gr.



De cium van Katrijn

Presentatie Nederlands-Indisch tactiel poppentheater-audioboek



De cium van Katrijn

Presentatie Nederlands-Indisch tactiel poppentheater-audioboek



De cium van Katrijn

Presentatie Nederlands-Indisch tactiel poppentheater-audioboek



De cium van Katrijn

Presentatie Nederlands-Indisch tactiel poppentheater-audioboek



De cium van Katrijn

Presentatie Nederlands-Indisch tactiel poppentheater-audioboek



Zie o.a.: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Doepak293a.pdf>.



Met dank aan



Vrienden van het Poppenspe(e)lmuseum
Friends of the Dutch Puppetry Museum

M

mondriaan
fonds



KITLV

Vereniging KITLV

Elsje Plantema – gamelan ensemble Widosari
Birgit Tomesen – creatief atelier 10 x tien
Rosa Mol – designer, artist en researcher
Ellen Buijvoets – Wolwinkel De Breifiets
Edith Baartmans-Otten – Tante Toetie
Studio Sabine Staartjes



ZABAWAS

Bosch Uyt den Bogaard Stichting

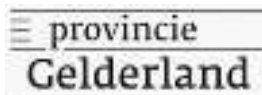


**KICKSTART
CULTUUR
FONDS**



**PBC GELDERLAND
CULTUURFONDS**

PBC Gelderland
Het Mijndershuis Fonds



VSBfonds,
iedereen doet mee

Afbeelding voorplat: Semar, Javaanse clown – wayang-kulitfiguur. Illustratie: Elsje Zwart.

Afbeeldingen links en rechts: uitgesneden en gespleten bamboestengel. Dubbele verbindingskern waartussen een buffel-
lederen wayang-kulitfiguur – van top tot teen – wordt vastgezet aan de voor- en achterzijde. Het onderste, dikke en
puntige gedeelte is het handvat. De dalang (wayang-kulitspeler) prikt de handgreep van de figuur die niet in actie is
– of als deze met beide armen moet bewegen – in de zachte en liggende stam van een pisang-/bananenplant (debog).
Deze bevindt zich horizontaal onder het wayangscherm (kelir). De debog is vaak langer dan de breedte van het speel-
scherm. In beide uitstekende gedeeltes worden de figuren die niet ten tonele verschijnen, geplaatst. Ze zijn als het
ware de toehoorders/figuranten.

